

Jaarplan Sociaal Werk Nederland 2022

**Sociaal
Werk**
Nederland

Voorwoord

Woensdag 16 maart. Dat wordt voor heel veel sociaalwerkorganisaties de belangrijkste dag van 2022. Dan kiest Nederland immers nieuwe gemeenteraden en indirect ook nieuwe colleges van B en W. Komen er lokaal partijen aan het roer die werk gaan maken van de grote Wijkaanpak die in zoveel gemeenten zo dringend nodig is? Treedt er een wethouder zorg en welzijn aan die het belang inziet van sterk sociaal werk en meerjarige contracten? Is (ook) de nieuwe raad ervan overtuigd dat herstel van het vertrouwen in de overheid momenteel prioriteit numero 1 is? Ook voor de branche als geheel staat er daarom veel op het spel. Maar helaas weten we dat veel gemeenten momenteel kampen met grote tekorten in hun begroting voor het sociaal domein. Dat het sociaal domein bovendien te maken heeft met een groeiend personeelstekort, ook in het sociaal werk. En dat we ons bovendien moeten zien te verhouden tot actuele ontwikkelingen als de marktwerking die onze sector en het speelveld veranderen: onder meer door aanbestedingen en schaalvergroting.

Wat helpt is dat we er het afgelopen jaar met z'n allen goed in zijn geslaagd het sociaal werk een veel sterkere positie te geven. Veel van onze leden deden dat lokaal door er te zijn voor de mensen die het hardst werden getroffen door de coronacrisis. Business as usual, maar met veel innovatie en online inzet. Als Sociaal Werk Nederland deden we dat door landelijk samen te werken met partijen die het nut en de noodzaak van ons werk steeds meer inzien. Die groeiende waardering zien we graag terug in concrete investeringen in het sociaal werk. Vanuit het Rijk, vanuit gemeenten en vanuit de branche zelf. Die zijn nodig voor de taak die gemeenten en onze leden hebben voor het versterken van de sociale basis in buurten, voor sociale verbondenheid en voor een nieuw sociaal contract.

Onze rol daarin gaan we planmatiger, goed onderbouwd en zelfbewust neerzetten om zo het beleid te beïnvloeden. Dat doen we ook door het sociaal werk op een andere manier te profileren en te positioneren. Onze bijdrage is immers cruciaal in wijken en buurten. De vraag naar sociaal werk zal waarschijnlijk toenemen en om daarin te voorzien hebben we in alle beroepsgroepen meer gekwalificeerd en gemotiveerd personeel nodig. We nemen daarom het initiatief voor een Actieagenda Arbeidsmarkt Sociaal Domein met relevante partners, startend vanuit het perspectief van het sociaal werk.

Om het belang van sociaal werk nog tastbaarder te maken, moeten we het effect en rendement van sociaal werk goed onderbouwen. We gebruiken onderzoek, business cases en good practices voor een stevige bodem onder de landelijke lobby in 2022.

'Sociaal' heeft de toekomst, daar ben ik van overtuigd. We moeten onze kansen pakken en 'sociaal' effectief op de kaart zetten. Het komende jaar trekken we daarom weer graag met u op om dit jaarplan handen en voeten te geven. We blijven daarin flexibel, want het afgelopen jaar bleek duidelijker dan ooit dat we kunnen voorspellen wat we willen, maar dat de actualiteit kan vragen om bijsturing.

Eric van der Burg
voorzitter Sociaal Werk Nederland

Inleiding

Sociaal Werk Nederland is de brancheorganisatie voor het sociaal werk in Nederland. Met ruim 500 sociaalwerkorganisaties als lid vertegenwoordigen we ruim 80% van de branche. We scheppen de voorwaarden waaronder onze leden hun werk zo goed mogelijk kunnen doen.

De kern van al ons verenigingswerk is de verenigingsschroef¹, met vier bladen voor de vier kernfuncties van een vereniging. De as is de verenigingsorganisatie zelf. De as verbindt de functies. De schroef stuwt de vereniging voort.

Sociaal Werk Nederland maakt zich hard voor de randvoorwaarden en gezamenlijke belangen van alle leden. We positioneren de branche aan de landelijke tafels van ministeries, politiek en andere brancheorganisaties die lokaal met ons samenwerken in het sociaal domein. Daarnaast werken we aan het versterken en ontwikkelen van de branche sociaal werk en bieden we individuele dienstverlening aan onze leden.

Vitale en solide vereniging

Een vitale vereniging kan niet zonder actieve inbreng van leden, bestuurders én professionals. We faciliteren het halen en brengen van kennis. We verbinden leden onderling en met relevante landelijke partners uit bijvoorbeeld de politiek, wetenschap en kennisinstituten. We roepen hen op om samen met het bureau verdere invulling én uitvoering te geven aan dit jaarplan. Uitgangspunt is: aansluiten bij de behoefte ván en cocreatie mét leden.

Het toezichthoudend bestuur is eindverantwoordelijk voor het zorgen voor de goede algemene gang van zaken in de vereniging en houdt strategisch toezicht op de hoofdlijnen van het beleid en het realiseren van de doelstellingen.

Met onze activiteiten interesseren we nieuwe leden voor de vereniging én laten we bestaande leden de toegevoegde waarde van hun lidmaatschap ervaren. Leden betalen een basiscontributie. Specifieke programma's en projecten vragen om een gerichte gezamenlijke investering in tijd en geld van betrokken leden en de vereniging. Diensten en producten worden voornamelijk op retributiebasis aangeboden.

Bureau

De vereniging wordt ondersteund door een bureau dat signaleert, organiseert, verbindt, faciliteert, positioneert en profileert. Sociaal Werk Nederland is een kleine, platte organisatie met 16 fte. Daardoor kunnen we tijdig en flexibel inspelen op veranderingen. Naast dit basisteam is er extra formatie in een flexibele schil voor bijvoorbeeld (tijdelijke) projecten en pluspakketten.

Onze leden

De bijna 500 leden van Sociaal Werk Nederland zijn actief in het brede sociaal domein. Hun sociaal werkers zijn actief in de buurten en wijken, met als doel om het welzijn van bewoners te

¹ M. Kuperus e.a.

verbeteren en toegankelijke effectieve ondersteuning te bieden op leefgebieden. Ze dragen bij aan de veerkracht van kwetsbare bewoners én de gehele samenleving. De organisaties zijn divers in hun dienstverlening, grootte en reikwijdte.

Speerpunten 2020-2023

In 2019 heeft ons bestuur tien speerpunten vastgesteld. Deze speerpunten hebben we nu aangescherpt, omdat een aantal speerpunten van toen inmiddels zijn gerealiseerd en enkele andere met elkaar samenhangen. Tot en met 2023 gelden nu de volgende vier speerpunten:

1. Focus aanbrengen in onze activiteiten

Het sociale domein in Nederland waarbinnen het sociaal werk opereert is heel breed. Om onze doelstellingen te bereiken moeten we keuzes maken in wat we wel en niet oppakken, hoe we dat effectief kunnen doen en wat we daarvan in de etalage zetten.

In deze beleidsperiode verhelderen we daartoe de criteria en beleidskaders op basis waarvan we keuzes maken. Bovendien geven we nog meer handen en voeten aan Vereniging 3.0 met een concreet handelingsperspectief voor alle medewerkers. En ten derde herbezien we onze positionering en profilering om juist die thema's over het voetlicht te brengen die de meeste kans bieden op structurele financiering voor het sociaal werk.

2. Een duidelijk profiel creëren van de branche sociaal werk

De breedte van de branche sociaal werk maakt het niet makkelijk om kort en bondig uit te leggen wat sociaal werk is en waarom het zo nodig is. Terwijl erkenning van het sociaal werk een van de belangrijkste succesfactoren is voor het realiseren van onze doelstellingen. Onbekend maakt onbemind. Daarom zetten we de komende beleidsperiode stevig in op het positief profileren en positioneren van het sociaal werk en de sociaal werkers door middel van een campagne, storytelling en het intensiveren van onze contacten met de pers.

3. Investeren in de onderbouwing en legitimering van sociaal werk

Om het belang van sociaal werk tastbaar te maken, is het belangrijk om het effect en het rendement van sociaal werk inzichtelijk te maken. We gebruiken onderzoek, business cases en good practices om een stevige bodem te leggen onder onze landelijke lobby als branchevereniging en de onderhandelingen van onze leden met gemeenten.

4. Sturen in brancheontwikkeling

Sociaal werk is koploper binnen zorg & welzijn op het gebied van modern werkgeverschap met een sterke cao. Maar de werkdruk, het ziekteverzuim, de uitstroom, de toenemende krapte op de arbeidsmarkt en de hoge eisen die kleven aan het werk in het sociaal domein vragen continue aandacht. Samen met onze partners zetten we in op het aantrekken en behouden van medewerkers en het vergroten van de professionaliteit en kwaliteit.

5. Meer inkomsten en "clubgevoel" door nieuwe leden en nieuwe vormen van financiering

Een solide vereniging vraagt om voldoende inkomsten en voldoende achterban. De komende beleidsperiode interesseren we nieuwe groepen voor de vereniging en experimenteren we met andere vormen van financiering (retributie, additionele financiering en projectgelden). Verder bouwen we aan een loyaltyprogramma voor bestaande leden, waarbij we gewaardeerde diensten op een nog hoger niveau willen tillen, zoals het Kwaliteitslabel en onze informatievoorziening over actuele, relevante ontwikkelingen rond sociaal werk.

Deze speerpunten werken we verder uit in de opeenvolgende jaarplannen.

Thema's 2022

We kiezen in het jaarplan vier inhoudelijke en vier randvoorwaardelijke thema's waaraan we werken bij het realiseren van onze taken en doelen:

- Opvoeden & opgroeien
- Sociale verbondenheid
- Armoede & bestaanszekerheid
- Arbeidszaken
- Kwaliteit
- Inkoop & contractering
- Data & onderzoek
- Innovatie- en ontwikkelthema's

In dit jaarplan 2022 werken we deze thema's kort uit. Maar we blijven wendbaar: zo nodig stellen we onze ambities en activiteiten tussentijds bij.

Positioneren en profileren van sociaal werk

Het laatste jaar zien we een toegenomen zelfbewustzijn binnen de branche. De afgelopen jaren lag de nadruk op het in allerlei gremia meepraten en blijven hameren op het belang van sociaal werk. Dat heeft gewerkt. Inmiddels worden de noodzaak en de meerwaarde van een sterke sociale basis door veel partijen gezien en benadrukt. Die waardering voor sociaal werk vraagt om een andere manier van profileren en positioneren. We zetten het sociaal werk nu planmatig, goed onderbouwd, zelfbewust en trots neer om zo de opinie te beïnvloeden. Dit ondersteunt de lobby en de belangenbehartiging, zodat de toegenomen waardering ook vertaald wordt in daadwerkelijke investeringen in sociaal werk.

Naast de profilering van het sociaal werk bepleiten we landelijke en lokale structurele systeemoplossingen voor dringende sociale kwesties die onze leden signaleren.

Bij de decentralisatie in 2015 hebben we ervoor gekozen de landelijke lobby te verschuiven richting de gemeenten. Ondertussen is echter duidelijk geworden dat landelijke lobby onmisbaar is voor het realiseren van de belangrijkste randvoorwaarden voor sociaalwerkorganisaties zoals geld voor de uitvoering, en het beïnvloeden van beleid. De laatste jaren hebben we weer succesvol geïnvesteerd in landelijke lobbycontacten bij relevante ministeries en in iets mindere mate bij politici. We staan weer op de kaart. Met een lobbyplan vergroten we de effectiviteit van de lobby.

Doelstellingen 2022

- De usp's van het sociaal werk zelfbewust positioneren en profileren rond actuele maatschappelijke thema's, zoals gezondheid, preventie en wijkaanpak/sociale basis.
- Met een onderbouwde boodschap het belang van sociaal werk uitdragen.
- Bijdragen aan het realiseren van de belangrijkste randvoorwaarden voor sociaalwerkorganisaties.

Activiteiten

- Factsheets actualiseren en uniformeren met recente data en onderzoeken.
- Lobbydossiers maken met standpunten, cijfers en persoonlijke verhalen over de impact van sociaal werk op mensen.
- Inbreng bij landelijke adviesorganen zoals de SER.
- Eenduidige en krachtige corporate-teksten schrijven.
- Re- en proactieve woordvoering naar media.
- Verder mee ontwikkelen van de campagne 'Ik zie je', storytelling en de inzet van owned, earned en paid (social) media. Communicatiemiddelen organiseren voor de lobby.
- Experimenteren met het inzetten van socialemediacampagnes om het sociaal werk te positioneren en te profileren.
- Het jaarcongres Sociaal Werk organiseren samen met het Arbeidsmarktplatform.
- Organiseren van een congres met Divosa op gezamenlijke thema's rond de gemeenteraadsverkiezingen.
- Nieuwsberichten maken en plaatsen op de website en op sociale media.

Stakeholders

Arbeidsmarktplatform FCB, Tweede Kamer(commissies), ministeries, bewindslieden, pers.

Bureau en vereniging

Bestuur

Het bestuur van de vereniging is de eindverantwoordelijke voor de goede algemene gang van zaken in de vereniging. Het bestuur houdt toezicht op de dagelijkse leiding van door directeur en staat de directeur met raad terzijde. De dagelijkse strategische en algemene leiding en de operationele aansturing van de vereniging en het bureau berusten bij de directeur van de vereniging. Dit toezichthoudend bestuursmodel en de uitgangspunten van het model 'vereniging 3.0' hebben we in 2021 verwerkt in een nieuw bestuursprofiel, directiestatuut en verenigingsreglement.

Doelstelling 2022

- Implementatie van het vernieuwde bestuursprofiel, directiestatuut en verenigingsreglement.

Ledenwerving- en binding

Onze leden zijn de pijlers van de vereniging. Zij geven ons de gezaghebbende positie om de branche te vertegenwoordigen, ze voeden ons met wat er lokaal speelt en financieren met hun contributie het bureau. We organiseren met leden verschillende activiteiten en weten het nodige over hun behoeften en tevredenheid. Tegelijkertijd zien we allerlei ontwikkelingen in de branche die van invloed zijn op het lidmaatschap. Vanuit deze ontwikkelingen, wat we al doen en de behoefte om de communicatieactiviteiten doel- en planmatiger aan te vliegen, kijken we opnieuw naar hoe we de ledenbinding vormgeven.

Doelstellingen 2022

- Versterken van ledenbinding middels een plan van aanpak.
- Een aantrekkelijk aanbod ontwikkelen voor kleine leden, zzp'ers en leden peuterspeelzaalwerk.
- Inzicht krijgen in de behoefte en opvattingen van leden door een ledentevredenheidsonderzoek.
- Regelmatig ledencontact, o.a. via bijeenkomsten en werkbezoeken.

Communicatie

Nadat vorig jaar de werkwijze rond communicatie op het bureau is aangescherpt, richten we ons - naast business as usual- dit jaar vooral op het ontwikkelen van beleid op de verschillende aandachtsgebieden van communicatie, waaronder het doel, de structuur en opzet van de verschillende communicatiemiddelen.

Daarnaast zetten we in op het ontwikkelen en positioneren van het 'merk' Sociaal Werk Nederland. We zijn altijd sterk geweest in het informeren van onze leden over de actualiteit, politieke ontwikkelingen, onze eigen activiteiten en evenementen én die van partners. Dit blijven we in 2022 onverminderd doen, maar met meer focus op een sterke merkpositionering van Sociaal Werk Nederland. We leggen meer nadruk op het uitlichten van zaken die bijdragen aan het realiseren van onze doelstellingen, zoals eigen (lobby)activiteiten en onze producten, zoals het lidmaatschap en kwaliteitslabel. Bovendien geven we meer gezicht aan Sociaal Werk Nederland als brancheorganisatie en platform. Daarom starten we met het duidelijk krijgen van onze positionering, als basis voor ons merkbeleid. Zie ook hoofdstuk Positioneren en Profileren.

Doelstellingen 2022

- Stevige afdeling communicatie die onderbouwd, efficiënt en effectief kan bijdragen aan het realiseren van de ambities van Sociaal Werk Nederland.
- De merkpositionering van Sociaal Werk Nederland verduidelijken door het maken van een concurrentieanalyse die uitmondt in een positioneringsstatement.
- Toegankelijke website, door opschonen en een nieuwe structuur ontwikkelen.
- Social-mediabeleid ontwikkelen, met onder meer blogs van voorzitter en directeur.

Financiën

De directeur is verantwoordelijk voor het (doen) opstellen van de begroting, jaarrekening en het financieel beleid en legt deze ter goedkeuring voor aan het bestuur. De Audit Commissie, voorgezeten door de penningmeester, ziet toe op de voorbereiding hiervan, waaronder de bedrijfsvoering van de vereniging, interne risico- en controlesystemen, naleving van wet- en regelgeving en gedragscodes, treasurybeleid, informatieverwerving en -verschaffing en contact en toezicht op de interne en externe controller en accountantsdiensten.

Sociaal Werk Nederland is een financieel gezonde organisatie. Sinds een aantal jaren is de balans in evenwicht, hoewel onze leden te maken hebben met fluctuerende bekostiging. Sinds enige jaren kent Sociaal Werk Nederland een batig saldo. Dit komt mede door het feit dat er in de begroting geen rekening wordt gehouden met eventuele subsidies en/of extern gefinancierde projecten, terwijl dit al verschillende jaren wel aan de orde blijkt te zijn. Daarom wil de Audit Commissie van het bestuur de komende jaren al bij het opstellen van de begroting rekening houden met externe financieringsmogelijkheden, waardoor de begroting en de uitvoering van het jaarplan dichter bij elkaar komen te liggen.

Doelstellingen 2022

- Naast de contributie zal Sociaal Werk Nederland weer nieuwe geldstromen aanboren, door het schrijven van projectvoorstellen en financieringsaanvragen die bijdragen aan de doelen van het jaarplan.
- Blijven sturen op financieel beleid waarop negatieve rente geen invloed heeft.
- In het systeem van administratie en facturatie bijzondere aandacht voor de juiste toepassing van btw en Vpb.
- Inzetten van een Innovatiebudget op de (sub)thema's Arbeidsmarkt, Kwaliteit, Data en Sociale technologie in dit jaarplan.

Begroting 2022: Zie bijlage

Bureau

Sociaal Werk Nederland heeft een kleine, platte werkorganisatie, met ongeveer 16 fte. In 2017 is een "kanteling" van het bureau ingezet naar een "vereniging 3.0", met een integraal werkend team dat signaleert, organiseert, verbindt, faciliteert, positioneert en profileert. In de afgelopen periode zijn verbeteringen doorgevoerd in de administratie, ondersteuning, communicatie, P&O, huisvesting en ICT. Verder zijn er nieuwe medewerkers geworven, en er is ingezet op scholing van medewerkers rond lobby, profilering en projectmanagement.

Doelstelling 2022

- Verder implementeren en bestendigen van nieuwe werkprocessen, teamsamenstelling, kennis en vaardigheden op het bureau.

Thema

Opvoeden en opgroeien

Het sociaal werk voor de jeugd richt zich op het versterken van hun talenten, zodat peuters, kinderen en jongeren voldoende kans krijgen zich te ontwikkelen. Dat voorkomt dat er in een later stadium zwaardere en duurdere jeugdzorg nodig is.

In de afgelopen twee jaar is duidelijk geworden dat juist de meest kwetsbare jeugd het hardst is getroffen door de coronapandemie. Tegelijkertijd hebben het peuter-, kinder- en jongerenwerk laten zien dat zij ondanks de beperkende maatregelen deze kinderen konden bereiken en ondersteunen. Dat heeft ertoe geleid dat het Rijk voor 2021 en 2022 diverse extra projecten heeft gefinancierd voor ondersteuning van de jeugd en het kinder- en jongerenwerk.

Met de resultaten van deze projecten gaan we in 2022 het sociaal werk rond opvoeden en opgroeien nog meer profileren. We zullen onze leden ondersteunen om de meerwaarde van jeugd- en jongerenwerk en de daarvoor benodigde structurele uitbreiding van formatie nog nadrukkelijker onder de aandacht te brengen van hun financiers. Dat doen we vooral door goede voorbeelden van leden te presenteren, facts and figures te verspreiden en door onze actieve deelname aan landelijke overleggen over veiligheid en ondermijning, jeugdhulp, armoede onder de jeugd, voorschoolse educatie en de gevolgen van de coronacrisis. In 2022 voeren we verschillende projecten uit waarvoor externe projectfinanciering is gerealiseerd. Daarnaast zetten we in op vervolgsubsidies voor bestaande projecten.

Doelstellingen 2022

- Leden ondersteunen in hun lokale positionering van het kinder- en jongerenwerk, met een o.a. lobby richting nieuwe colleges in gemeenten.
- Een project realiseren gericht op het vergroten van de kwaliteit van vve in het peuterwerk.
- Aanvullende landelijke financiering realiseren voor het organiseren van activiteiten voor jongeren door lokaal jongerenwerk.
- Preventie van jeugdcriminaliteit en wapenbezit door het stimuleren van de samenwerking met HALT, jongerenwerk en politie.

Activiteiten

- Leden en stakeholders actief informeren over de resultaten van de projecten uit 2021 en hen ondersteunen bij het toepassen van resultaten en handreikingen.
- Zorgen dat het project over de samenwerking met HALT, jongerenwerk en politie wordt voortgezet, met in meerdere gemeenten een pilot.
- Een project uitvoeren over jongeren en schulden in het mbo, waarbij de functie en meerwaarde van jongerenwerk nadrukkelijk naar voren komt.
- Voortzetting van de Winter/Summer Games door gezamenlijke lobby met de Cruyff Foundation en de Krajicek Foundation.
- Het programma "Gezonde kinderopvang" stimuleren onder leden en partners.
- Convenant met JOGG verder uitwerken op het gebied van kennisdelen, en de lokale samenwerking stimuleren tussen JOGG, kinder- en jongerenwerk en buurtsportcoaches.
- De landelijke dag van het jongerenwerk en het kinderwerk organiseren.
- Bestaande overleggen voortzetten, zoals het landelijk overleg peuterwerk (LOP), het zespartijenoverleg (ve) en het strategische overleg kinder- en jongerenwerk.

Stakeholders

Binnen verschillende overleggen werken we samen met stakeholders, zoals gemeenten, NJI, BVJONG, Erasmus+, LCGW, Youth Spot, ABJ, zespartijenoverleg (BK, BMK, VNG, PO-raad, JN). Daarnaast nemen we deel aan diverse overleggen van de ministeries OCW, VWS, J&V, SZW en BZK.

Thema

Armoede en bestaanszekerheid

Schulden, armoede en bestaanszekerheid staan steeds hoger op de politieke agenda. De problemen van groepen die voor de coronacrisis al kwetsbaar waren, zijn vergroot en er zijn nieuwe kwetsbare groepen ontstaan. Het ontnemt hen kansen op ontwikkeling, participatie en gezondheid en heeft schadelijke maatschappelijke gevolgen. Belangrijke momenten van aandacht hiervoor waren vorig jaar het pamflet dat 15 burgemeesters uitbrachten en de intensiveringsmaatregelen van het kabinet voor de aanpak van armoede en schulden. We hebben op landelijk niveau een bijdrage geleverd aan de analyse van deze problematiek en ministeries geadviseerd over oplossingen, onder meer via het 'Dashboard sociale gevolgen Corona' en de 'Herstelopgaven corona'. Deze betrokkenheid heeft het sociaal werk en Sociaal Werk Nederland meer waardering en een stevigere positie opgeleverd.

Ook de zichtbaarheid en de erkenning van de toegevoegde waarde van sociaal werk op het gebied van vroegsignalering, preventie, bestaanszekerheid en de aanpak van armoede groeit, maar vraagt blijvend aandacht. Sociaal raadslieden dringen stelselmatig aan op maatwerk voor mensen met problemen rond toeslagen en schulden bij de overheid. Ook is duidelijk geworden dat burgers bij juridische kwesties zo laagdrempelig mogelijk moeten worden geholpen. Sociaal raadslieden leveren daaraan een bijdrage in verschillende landelijke projecten die ook in 2022 doorgaan, onder andere samen met de bibliotheken. Vanuit een gedeeld commitment trekken we met partners op in coalities.

Doelstellingen 2022

- De bijdrage van sociaal werk in de aanpak van armoede en het vergroten van bestaanszekerheid nog zichtbaarder maken met werkbezoeken en met publicaties over voorbeelden en onderzoeksuitkomsten die aantonen dat sociaal werk werkt.
- Draagvlak en erkenning van de bijdrage van sociaal werk in de aanpak van armoede en het vergroten van bestaanszekerheid uitbreiden bij het Rijk en gemeenten, zodat er meer financiering komt voor de uitvoering.
- LOSR/Sociaal Raadslieden: in het kader van de herziening van de rechtsbijstand moeten sociaal raadslieden op lokaal niveau een wettelijke rol krijgen in de laagdrempelige ondersteuning op sociaaljuridische gebied.
- Bij overheden pleiten voor structurele systeemoplossingen in wet- en regelgeving rond armoede en bestaanszekerheid, bijvoorbeeld rond inkomensniveau, beslagvrije voet, toeslagen, invorderingskosten en schuldenregelingen.

Activiteiten

- Actief partner blijven in rijksprogramma's zoals Herstelopgaven corona, en in commissies rond fraude, toeslagen en armoede en hierin signalen vanuit het sociaal werk agenderen en adviseren over een effectieve aanpak.
- Relatie met steunende partners versterken en benutten voor onze lobby.
- Schouders Eronder fase 3 uitvoeren in het kader van de gezamenlijke aanpak voor de professionalisering van de schuldhulpverleningsketen.
- Gezamenlijk project 'Aanpak Kinderarmoede' uitvoeren in vijf gemeenten door actief samenwerking te bevorderen voor een duurzame, opschaalbare aanpak van kinderarmoede.
- De Armoedecoalitie benutten voor onze lobby.
- Signaleringscommissie LOSR voortzetten en sociaal raadslieden profileren via onder andere het project Sociaaljuridische hulp om de hoek en overleggen met de Raad voor Rechtsbijstand, Juridisch Loket, ministerie JenV, VNG.

Stakeholders

Ministerie SZW, VNG, Divosa, Pharos, Aedes, Movisie, partners ArmoedeCoalitie, ministeries JenV en Financiën, Raad voor Rechtsbijstand, Juridisch Loket, NOVA, KB, Sterk in Armoede, Jeugdeducatiefonds, NCJ, lectoren, PO en VO-raad.

Thema

Sociale Verbondenheid

Wijken staan onder druk door armoede, werkloosheid, schulden, criminaliteit en achterstelling in het onderwijs en gezondheid. Het gevaar dreigt dat bewoners van deze wijken deze achterstanden doorgeven aan de volgende generatie. Dit zorgt voor een tweedeling en holt de sociale samenhang in ons land uit. Bovendien komt de leefbaarheid en de veiligheid onder druk te staan, wordt het wantrouwen tussen overheid en burgers gevoed en worden gezondheidsverschillen vergroot. We moeten werken aan herstel en perspectief, door de aanpak en het voorkómen van risicofactoren in wijken en buurten en door beschermende factoren te stimuleren.

Een belangrijke sleutel hiervoor is sociale verbondenheid: het (weer) verbinden van mensen met elkaar en de samenleving. In vitale en leefbare buurten voelen mensen zich thuis en zijn ze betrokken bij elkaar. Mensen leveren er een concrete, betekenisvolle en gewaardeerde bijdrage aan de verbanden waarvan ze deel uitmaken, zoals familie, school en verenigingsleven. Ze staan klaar voor elkaar.

Het sociaal werk is een sociale verbinder pur sang. Sociaal werkers verbinden zowel bewoners onderling als vele organisaties op lokaal niveau. Ze werken niet alleen voor de gemeenschap, maar vooral ook mét de gemeenschap.

Doelstellingen

- Urgentie creëren bij stakeholders om te investeren in en sturen op sociale verbondenheid in de wijken (verbinding met thema inkoop & contractering).
- Zichtbaar maken wat sociaal werk -professionals en vrijwilligers- aan sociale verbondenheid doet en tot welke oplossingen dit leidt: meer mentale en fysieke gezondheid, participatie, integratie, leefbaarheid, veiligheid.
- Het sociaal werk positioneren in toekomstige kabinetsprogramma's rond wijkaanpak, eenzaamheid, leefbaarheid, veiligheid en gezondheid, en in programma's voor specifieke groepen, zoals ouderen, jongeren of vluchtelingen.
- Een impuls geven aan de samenwerking tussen partijen in zorg, welzijn en wonen door het bundelen van krachten op landelijk niveau.

Activiteiten

- Deelname aan landelijke programma's waarin het creëren van sociale verbondenheid deel van de oplossing is, zoals: wijkaanpak, Stuurgroep wachttijden, preventie en herstel GGZ, geestelijke verzorging, subcoalitie Leefbaarheid in het Actieplan wonen, BeterOud.
- Effectieve interventies in het sociaal werk helpen opschalen die bijdragen aan sociale verbondenheid en toeleiding naar het sociaal werk. Zoals Welzijn op Recept, profilering good practices en lobby richting landelijke stakeholders voor randvoorwaarden in kwaliteit en financiering.
- Ledenbijeenkomst over samenwerking met de Nederlandse ggz, InEen, LHV voor gezamenlijke achterban.
- Twee keer per jaar een bijeenkomst organiseren met onze commissie Integratie Vluchtelingen, voor signalering, agendering en informatie-uitwisseling.

Stakeholders

Andere branches, zoals de Nederlandse GGZ en Aedes en LHV, ministeries VWS en BZK, Divosa, VNG, Zorgverzekeraars Nederland.

Thema

Arbeidszaken

De bijdrage van sociaal werk is cruciaal in wijken en buurten. De vraag naar sociaal werk zal naar verwachting toenemen, maar de arbeidsmarkt in zorg & welzijn wordt ook voor het sociaal werk juist steeds krappere. Om in de vraag naar sociaal werk te kunnen voorzien hebben we voldoende goed gekwalificeerd en gemotiveerd personeel nodig.

Om de instroom in de sector te bevorderen en uitstroom tegen te gaan, zetten we in op twee pijlers: sociaal werk als een aantrekkelijke sector en goed werkgeverschap. Hiervoor is samenwerking met andere sectoren binnen zorg en welzijn van belang; we moeten breder kijken dan onze eigen sector. Dit sluit aan bij de inzet op een sectoroverstijgend arbeidsmarktbeleid, met als wenkend perspectief: een brede(re) cao voor het sociaal domein.

Doelstellingen 2022

- Voldoende goed gekwalificeerd en gemotiveerd personeel voor onze branche.
- Sociaal werk als een aantrekkelijke werkgever profileren, met een moderne cao, voldoende stageplekken in de sector, doorgroeiperspectief, loopbaanpaden (breder dan de eigen sector) en een goed pensioen.
- Goed werkgeverschap stimuleren bij leden.

Activiteiten

- Het initiatief nemen voor een Actieagenda Arbeidsmarkt Sociaal Domein met relevante partners, met een heldere analyse van de ontwikkeling van (de vraag naar) sociaal werk, de kwantitatieve en kwalitatieve voorwaarden voor een goede invulling van die vraag, doelen en een heldere rolverdeling tussen de partners.
- Aanbieden van: OPOF, cursussen, arbeidsjuridisch advies via JZO, nieuwsberichten, P&O-platform, moderne en actuele cao, goede pensioenregeling, mantelovereenkomsten.
- Een plan uitwerken om Governance in samenhang met kwaliteit(slabel) vorm te geven.
- Deelname aan Arbeidsmarktplatform van werkgevers en werknemers.
- Zitting houden in het hoofdbestuur van MKB Nederland.
- Deelname aan de commissie arbeidsvoorwaarden van de Pensioenraad, het bestuur PFZW en de Ledenraad van PGGM.

Stakeholders

FCB, FNV, CNV, PFZW/PGGM, brancheorganisaties in de kinderopvang, Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse GGZ, Valente, NVZ, VGN, UWV, VNO NCW/MKB-Nederland, AWWN en HCG.

Thema

Kwaliteit

De effectiviteit van het sociaal werk om (vooral kwetsbare) mensen te helpen in het leven van alledag en wijken leefbaarder en sterker te maken wordt in belangrijke mate bepaald door de kwaliteit van onze professionals, dienstverlening en organisaties. Dat zijn dan ook de hoofdthema's in het kwaliteitslabel Sociaal Werk van de branche, met een centrale plek voor het vakmanschap van professionals.

Het kwaliteitslabel is een belangrijk instrument voor leden om zichzelf continu te verbeteren, kwaliteit aantoonbaar te maken voor stakeholders en de branche naar een hoger niveau te brengen. Voor sommige organisaties is het kwaliteitslabel Sterk Sociaal Werk een aanleiding om lid te worden van Sociaal Werk Nederland. Naar schatting is ongeveer 20% van onze leden (met uitvoerend sociaal werk) bezig met het label, zijn ruim 50 organisaties gecertificeerd waarvan de helft alweer is gehercertificeerd.

Onder leden valt nog veel te winnen. Zo bleek uit een quickscan in juni 2021 dat 34% van de respondenten niet of nauwelijks bekend was met het kwaliteitslabel. Het label wordt door opdrachtgevers erkend en er wordt steeds vaker expliciet om gevraagd in aanbestedingsprocedures. En het label is opgenomen in een handreiking met kwaliteitskaders (van het landelijk programma inkoop en aanbesteding van VWS) voor gebruik door gemeenten bij de inkoop van Wmo en Jeugdwet. Daarmee hebben nu (in principe) de inkoopafdelingen van alle gemeenten het Kwaliteitslabel Sociaal Werk in beeld als een geschikt kwaliteitsinstrument, waarnaar ze kunnen verwijzen in hun inkoopcriteria.

In 2022 willen we een flinke stap zetten met de doorontwikkeling van het label. Niet alleen door substantieel meer leden aan het label te verbinden. Maar ook met vernieuwing van de normen, meer focus in die normen, het versterken van de relatie met vakmanschap, het verder stimuleren en ondersteunen van het leervermogen van leden en de branche, betere positionering naar de stakeholders en de verbinding met het lidmaatschap. De doorontwikkeling van het Kwaliteitslabel Sterk Sociaal Werk pakken we projectmatig aan met veel aandacht voor communicatie en marketing richting onze leden en stakeholders.

Doelstellingen

- Groei van 20% naar 40% van de leden (met uitvoerend sociaal werk) dat bezig is met het label; gecertificeerd of op weg naar certificering. Dit is de eerste forse stap in een gefaseerde aanpak gericht op het doorvoeren van het kwaliteitslabel in de branche.
- Landelijke stakeholders (waaronder VNG, vakbonden, beroepsverenigingen, vertegenwoordigers van inwoners/burgers) kennen en erkennen het label.
- Een kwaliteitslabel 3.0:
 - met de vereiste vernieuwing en focus in het normenstelsel
 - met nog meer aandacht voor het vakmanschap
 - gericht op het verder stimuleren en ondersteunen van het leervermogen van leden en de branche
 - met afspraken over betrokkenheid van stakeholders
 - een helder en reëel meerjarenplan voor de verbinding met het lidmaatschap

Activiteiten

- (Online) introductiesessies voor leden geven.
- Regiobijeenkomsten voor leden over doorontwikkeling van het label organiseren.
- Bijeenkomsten/webinars voor stakeholders organiseren
- Campagne voeren.
- Promotiemateriaal ontwikkelen.

Stakeholders

VNG, vakbonden, beroepsverenigingen, inwoners/cliëntenorganisaties, zorgverleners.

Thema

Inkoop & contractering

Binnen het sociaal domein bestaan verschillende vormen van financiering en contractering, ieder met zijn eigen impact. Gegeven de wil én de noodzaak om wijkgericht en effectiever te werken in het sociaal domein willen we een inkoopstelsel:

- waarmee je kunt sturen op de gewenste resultaten voor de burger
- dat de professional de ruimte geeft om te komen tot passende en goede dienstverlening
- dat bijdraagt aan vernieuwing en continuïteit van de ondersteuning
- dat eenvoudig bevordert

Zo'n impact kun je volgens ons het best realiseren met (vormen van) opgave- en gebiedsgericht contracteren. Dit heeft de meeste impact op de beoogde transformatie in het sociale domein: zorgen voor een sterke sociale basisstructuur in dorpen, wijken en buurten.

Bouwstenen daarvoor zijn vormen van ondersteuning en dienstverlening die dicht bij huis worden aangeboden, die aansluiten bij de feitelijke (zorg- en ondersteunings)behoefte van burgers en die hun kansen op (arbeids)participatie vergroten. Naast de gemeente zijn partners bij de wijkenaanpak als (ggz)zorg, bewonersorganisatie en woningcorporaties van belang om het draagvlak voor opgave- en gebiedsgerichte contractering te vergroten.

Doelstellingen 2022

- Beïnvloeden van gemeentelijke afwegingen in de marktordening inkoop sociaal domein in de richting van inbesteden naar uitbesteden, van kortdurende naar langdurende contracten/subsidies, van verkokerd (één domein) naar integraal (domeinoverstijgend), van tientallen aanbieders (open house) naar enkele aanbieders, van aanbodgerichte naar taak- en gebiedsgerichte inkoop. Met de Wijkenaanpak als vliegwiel.
- Stimuleren van mogelijkheden voor innovatie en transformatie in het sociaal domein, door het vergroten van de invloed van sociaalwerkorganisaties. Hierbij past een rolverdeling met meer dialoog en partnerschap bij marktordening en contractering/subsidiëring.

Activiteiten

- In (toekomstige) programma's zoals de Wijkenaanpak en het Woonakkoord) door middel van presentaties, workshops en good practices (digitale tool ten behoeve van prestatieafspraken) de marktordening en de dialoog/partnerschap in de gewenste richting beïnvloeden. Dit zal een herkenbaar onderdeel worden van het plan van aanpak subcoalitie leefbaarheid (Actieplan wonen).
- Leden ondersteunen met expertise (vraagbaak, consultatie, themabijeenkomsten met leden). Mede op basis van de door Sociaal Werk Nederland en partners ontwikkelde tientallen handreikingen over inkoop sociaal domein. Wij maken een communicatieplan om leden op te roepen om vragen en innovatieve, duurzame oplossingsrichtingen voor marktordening/partnerschap gezamenlijk verder uit te diepen.
- Een lobbyplan opstellen om:
 - de Europese Commissie ertoe te bewegen de aanbestedingsplicht te verwijderen (in samenwerking met o.a. ministerie VWS en Mkb/Vno).
 - de Tweede Kamer op te roepen het wetsvoorstel 'Maatschappelijk verantwoord inkopen' te behandelen in lijn met onze wijzigingsvoorstellen: meer mogelijkheden voor een regionaal preventiefonds.

Stakeholders

VNG, groepen van gemeenten (G4 etc), Aedes, zorgpartners (ggz, thuiszorg), huurders- en bewonersorganisaties (Woonbond), ministeries van VWS en BZK, Platform 31.

Thema

Data en onderzoek

We willen met gezag over de sector kunnen spreken, de legitimiteit ervan onderbouwen en het sociaal werk profileren. Leden hebben de behoefte om de waarde van sociaal werk meetbaar te maken naar hun stakeholders. Daartoe oefenen we invloed uit op kennisontwikkeling bij kennisinstituten en wetenschap, en duiden we actuele kennis voor onze leden en voor onze eigen lobby.

Daarnaast stimuleren we datagebruik bij onze leden middels het Dataprogramma. In 2021 is in nauwe samenwerking met leden en experts een kpi-model ontwikkeld, bedoeld om aan de hand van kpi's de meerwaarde van sociaal werk aan te kunnen tonen. Voor het testen van dit kpi-model hebben we een pilot gestart met een beperkte groep leden. Tijdens het implementeren van de pilot bleek dat het werken met kpi's voor veel pilotleden ingewikkeld was, en tegelijkertijd haakten verschillende leden uit de werkgroep af wanneer ze gevraagd werden om ook mee te doen met de pilot.

Daarom hebben we besloten om de verwachtingen van het project te temperen en de verdere investering in het kpi-model on hold te zetten. Voor het vervolg van het project is een interviewreeks gehouden onder grote leden. Aan de hand hiervan is onderzocht in hoeverre een gezamenlijk kpi-model voor de branche draagvlak heeft en welke ondersteuning leden nodig hebben voor het aantonen van de impact van sociaal werk met kpi's. Het jaarplan is hierop gebaseerd.

Doelstellingen 2022

- De impact aantonen van het sociaal werk.
- Bij leden eigenaarschap creëren voor het Dataprogramma.
- Definiëring van een programma op ten minste 1 van de 4 aanbevelingen uit het adviesrapport van de interviewreeks. Bij voorkeur aanbeveling 1: *Het ontwikkelen van een klein aantal gezamenlijke meetinstrumenten*. Deze doelstelling is voorwaardelijk aan de vervolgoelstellingen 2022.
- Leden toerusten met data-analysevaardigheden én soft skills die nodig zijn om meerwaarde uit te dragen en data effectief in te zetten.
- Draagvlak ontwikkelen en "bewijslast" bij gemeenten aanbrengen zodat aantoonbaarheid van de waarde van sociaal werk een gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt.

Activiteiten

- Afsluitingsbijeenkomst pilot kpi-model.
- Evaluatierapport pilot kpi-model.
- Bijeenkomst met onze zes grootste leden 'breed welzijn' (Incluzio, Xtra, Dock, Tintengroep, Wijzijn Traverse, WIJeindhoven) als koplopergroep, voor verkenning van mogelijkheden om tot een eenduidig meetinstrumentarium te komen.
- Uitwerking van een programma op basis van aanbevelingen uit het adviesrapport en inbreng van de koplopergroep.
- Een "Sociale MBA" ontwikkelen als formele opleiding voor de branche.
- Bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van een landelijke Kennis- en onderzoeksagenda sociaal werk in een consortium.
- Beïnvloeden en aanjagen van de onderzoeksprogrammering van leerstoelen, lectoraten en kennisinstituten in het sociaal domein.
- Sponsoring van de leerstoelen Tranzo en de Maria Kamphuis Stichting en bepalen van toekomstige betrokkenheid van Sociaal Werk Nederland bij deze leerstoelen.
- Deelname aan onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut naar welke indicatoren aantonen dat sociaal werk werkt.

Stakeholders

Pilotleden, VNG, Divosa, Verwey-Jonker Instituut, NDSO, gemeenten, kennisinstituten, leerstoelen, lectoraten, BPSW, Werkplaatsen Sociaal Domein, Lectoratenplatform Sociaal Werk, Divosa, opleidingen.

Thema

Innovatie- en ontwikkelthema's

Naast de hoofdthema's pakken we komend jaar twee innovatieve "ontwikkelthema's" op die kansrijk zijn voor leden: 'De Energietransitie als Sociale opgave' en 'Sociale technologie'. Op basis van de behoeften van leden, actuele politieke keuzes en maatschappelijke ontwikkelingen bepalen we in 2022 onze toekomstige inzet op deze beide thema's.

Ontwikkelthema Energietransitie als Sociale opgave

Klimaatverandering is een van de belangrijkste maatschappelijke vraagstukken voor het nieuwe kabinet. En een kans voor het sociaal werk om zich te profileren. Het klimaatvraagstuk gaat immers niet alleen over technische oplossingen voor stikstofoverlast, intensieve landbouw en vervuulende bedrijven. Het vraagt vooral ook iets van mensen in wijken en buurten en hun gedrag. Zij moeten immers aan de slag met het verduurzamen van hun woning, hun energie en hun wijk. Het vraagstuk van duurzaamheid heeft veelal ook een directe relatie met armoede en gezondheid. Dat vraagt om een integrale wijkaanpak, met de inzet van sociaal werkers wier kerntaak en expertise het is om bewoners te betrekken, activeren en verbinden, en maatwerk te organiseren. In 2022 blijven we samen met onze partners investeren in dit thema, waarbij onze focus ligt op het creëren van de voorwaarden die maken dat onze leden op dit thema lokaal succesvol kunnen zijn.

Doelstellingen 2022

- Een stevigere basis realiseren voor financiering van activiteiten van leden gericht op de klimaatopgave en de energietransitie.
- Het sociaal werk extern positioneren in de verbinding tussen de duurzame en sociale opgave in de wijk. Vanuit de gedachte dat verduurzaming en de energietransitie middelen zijn om de dagelijkse uitdagingen van kwetsbare wijken aan te pakken.
- Bijdragen aan voldoende en goed gekwalificeerde sociaal werkers die dit vraagstuk als onderdeel van een integrale opgave in de wijk vorm en inhoud kunnen geven.
- Leden inspireren zodat we als branche onze positie en meerwaarde nog beter kunnen onderbouwen.

Activiteiten

- Overleg met IPO/provincies over samenwerking in de aanpak van energiararmoede (conform het voorbeeld in Zuid-Holland).
- Bijeenkomst/webinar met Aedes voor leden van Aedes en Sociaal Werk Nederland over lokale samenwerking van woningcorporaties en sociaal werk.
- Bijeenkomsten/webinars voor leden om voorbeelden in de branche te delen.
- Bij het onderwijs dit thema agenderen, gerelateerd aan samenlevingsopbouw.
- Trajecten initiëren die bijdragen aan een structurele oplossing voor het tekort aan sociaal werkers die de vraag naar samenlevingsopbouw in de wijk kunnen vervullen.

Stakeholders

Aedes, ministerie van BZK, VNG, IPO/provincies, ministerie van EZ, Krachtproef, BPSW en Movisie.

Ontwikkelthema Sociale technologie

Sociale technologie is een verzamelterm voor de digitale apparaten die mensen gebruiken voor onderling contact, ondersteuning en extra kwaliteit van leven. E-Health en sociale technologie staan al een tijdje op de agenda van Sociaal Werk Nederland. Het coronavirus lijkt nu een stimulans te geven aan digitalisering in de sector. Urgentie versterkt innovatie.

Het uitgangspunt is dat in het belang van de inwoner de mogelijkheden en meerwaarde van digitale technieken in het sociaal werk ten volle worden benut. Het sociaal werk heeft immers de opdracht om aan te sluiten bij de leefwereld van inwoners, kwetsbaarheden tegen te gaan en empowerment te bevorderen. En anno 2022 is deze leefwereld 'digisociaal'. Technologie biedt de mogelijkheid om eigen regie van inwoners te versterken door meer zelfregulatie, zelfreflectie en zelfdiagnose. Met bijvoorbeeld de inzet van sociale media om jongeren online te bereiken en te helpen, robotica voor ouderen, het gebruik van apps voor mentale en fysieke gezondheid, vormen van eigen dossierbeheer, chats, programma's om online te leren, serious games en virtual reality. Mogelijk zal meer digitalisering ook een deeloplossing zijn voor de krapte op de arbeidsmarkt.

Doelstellingen 2022

- Leden ondersteunen bij het implementeren van sociale technologie in de praktijk

Activiteiten

- Leden blijven attenderen op de ontwikkelde Inspiratiegids sociale technologie
- Twee bijeenkomsten organiseren met een werkgroep van 10 tot 15 betrokken leden. Deze bijeenkomsten moeten een concreet thema opleveren waarop Sociaal Werk Nederland ondersteuning gaat bieden aan leden.
- Aansluiting zoeken bij landelijke stimuleringsprogramma's rond e-health en sociale technologie die leden financierings- en ontwikkelingsmogelijkheden bieden, onder andere bij VWS.

Stakeholders

Ministerie VWS, Kennisinstituten.

